

Polish Translated by:

Barbara Józefik, M.D.,

Assistant Professor, Department of Child and Adolescent Psychiatry,

Family Therapy Unit, Jagiellonian University, Krakow, Poland

Terapeuta Systemowy w Rodzinie i w Organizacjach

Célia M.D.Sales¹ & Francisco Xavier Pina Prata²

¹Universidade Autónoma de Lisboa, Centro de Investigação em Psicologia (CIP/UAL), Portugal
and Centro de Investigação e Intervenção Social (CIS- ISCTE/IUL), Portugal

Associação Portuguesa de Terapia Familiar e Comunitária (APTEFC)

²Faculdade de Psicologia e de Ciências da Educação de Lisboa, Portugal

Associação Portuguesa de Terapia Familiar e Comunitária (APTEFC)

Niniejszy artykuł jest wkładem jednego z pionierów terapii rodzin w Europie, F.X. Pina Prata. Bazując na wywiadzie, uzupełnionym krótką biografią i kontekstowymi notkami, rozpoczniemy od przyjrzenia się szerokiej definicji systemowego pojęcia stworzonej przez Pina Prata, tzn. rozpoznania stałych każdego systemu ludzkiego, niezależnie czy jest to rodzina, społeczność czy organizacja. Zdarzenia z prywatnego życia F.X. Pina Prata, jak również relacje z przeprowadzonych rodzinnych czy organizacyjnych interwencji posłużą jako ilustracja praktycznego zastosowania tych zasad. Dialog nawiązany podczas takiej interwencji staje się de facto terapią, co odróżnia systemową interwencję kliniczną od innych form psychoterapii, oraz pozwala na przejście od prowadzenia terapii do stania się terapeutą. Jako dodatek to niniejszego artykułu, załączony zapis dialogu pozwoli czytelnikowi uzmysłowić i unaocznic jak kreatywny, metaforyczny, rekursywny i etyczny wymiar prezentuje metoda stworzona przez Pina Prata.

Słowa kluczowe: Pina Prata, terapia rodzin, organizacje, podejście systemowe, bycie terapeutą.

Słuchanie Odzwierciedlające i Negatywna Forma Pytań: Ćwiczenia Poprawiające Komunikację w Parze

Karl Tomm¹ i Jill Acton²

¹Profesor psychiatrii na Uniwersytecie w Calgary,

Kierownik Centrum Terapii Rodziny w Calgary

²Psychiatra z prywatną praktyką, Vemon, B.C., Kanada

Niniejszy artykuł przedstawia serię konkretnych kroków w ramach dwóch odrębnych ćwiczeń, które mogą pomóc parom komunikować się bardziej

skutecznie oraz budować lepsze porozumienie między partnerami, jak również zrozumienie ich własnych doświadczeń w ramach związku. Struktura każdego z ćwiczeń umożliwi odejście od koncentracji na sobie samym i przejście do skupienia uwagi na drugiej osobie w procesie wspólnie podejmowanym przez parę, a mającym na celu wspólne osiągnięcie większego konsensusu w ich wspólnej rzeczywistości.

Słowa kluczowe: słuchanie, ćwiczenie komunikacyjne, terapia par, współtworzenie zrozumienia.

Studium Jakościowe Badające Doświadczenia Klinikistów w Pracy z Klientami w Różnym Otoczeniu Przy Użyciu Analizy Interpretacyjno-fenomenologicznej

Aurora Bracelli

Systemowy terapeuta rodzinny oraz terapeuta wychowania rodzicielskiego,
Doncaster, UK

Z powodu zmian w polityce krajowej oraz kurczących się budżetów, terapeuci coraz częściej muszą wykonywać swoją pracę poza murami kliniki, w otoczeniu, które czasem im odpowiada, a czasem nie. Przedmiotem niniejszego studium jest wgląd w doświadczenia klinicystów pracujących w różnym otoczeniu, służący ustaleniu podstawy ich preferencji oraz ocenie czy i jak otoczenie pracy wpływa zarówno na nich samych jak i na ich klientów.

Poszukiwanie bibliografii od niniejszej pracy wykazało, że istnieje jedynie niewielka ilość prac podejmujących temat doświadczenia klinicystów, ale środowisko psychoterapeutów jest zgodne, iż takie badanie są potrzebne. Przy użyciu częściowo ustrukturalizowanego wywiadu w obrębie metodologii analizy interpretacyjno-fenomenologicznej, pięciu respondentów opowiedziało o swoich doświadczeniach.

Wynikiem wywiadów było wyselekcjonowanie pięciu Tematów Głównych: Cel Terapeutyczny, Władza i Kontrola, Profesjonalizm, Czynniki Warunkujące oraz Pragmatyzm. Końcowy rezultat pokazał, iż preferencje nie są uniwersalne, a najlepszym podsumowaniem ankiet, byłoby stwierdzenie, „co jest dobre dla jednego, nie musi być dobre dla drugiego”. Niewątpliwie jednak, Tematy Główne uchylły rąbka ważkich odkryć, których bardziej obszerne badanie na większej próbie mogłyby dostarczyć. Na zakończenie autor studium stwierdza,

iż terapia prowadzona w domowym otoczeniu jest tematem, który szczególnie wymaga dalszych badań, gdyż obecnie terapia przeprowadzana jest wyłącznie w klinice.

Słowa kluczowe: analiza interpretacyjno-fenomenologiczna (IPA), jakościowy, preferencje, otoczenie, prowadzony w domu, prowadzony w klinice, szkolenie.

Terapeutyczne Rzeczywistości i Dialogiczność: Ciało, Uczucie, Język i Świat¹

John Shotter

Honorowy profesor komunikacji
Uniwersytet New Hampshire, USA

Tym, co wyjątkowe w naszych dialogicznie skonstruowanych wymianach myśli to dynamiczne powstawanie i kreowanie refleksji, ich immanentna kreatywność, ich niepowtarzalność, oraz nieskończoność: wcześniej czy później, w czasie wymiany zdań powstaje coś niezwykle nowego, co jest w wyjątkowo złożony sposób powiązane z sytuacją w której zostało stworzone, ale jednocześnie nadal może podlegać dalszemu rozwojowi. Tak więc, *dzianie się* „momentu terapeutycznego” zdarza się, gdy to *niezwykle nowe coś* otwiera wcześniej niedostrzegalne drogi w przyszłość. Jestem przekonany, iż powstawanie takich niezwykle nowych zdarzeń jest wynikiem spontanicznych reakcji naszych ciał, które, w pewnym stopniu, nadają „ekspresyjny kształt” naszym niepowtarzalnym uczuciom, które sami sobą uosabiamy i posyłamy w świat (Todes, 2001). To, co ulega w nas przemianie podczas takich spotkań, to nie przyswajanie nowych faktów i informacji, ale uczenie się nowych „sposobów nawiązywania relacji” z innymi i innością, która nas otacza, oraz nauka sposobów, które są bardziej adekwatne do naszych potrzeb i naszego rozwoju. Podczas omawiania tych zagadnień wesprę się pracami Bakhtina (1986) oraz Wittgensteina (1953), gdyż obaj badali kwestie „okazywania” czy „manifestowania” naszych relacji z otoczeniem poprzez kształtowanie naszego języka i innych rodzajów ekspresji.

Słowa kluczowe: uosobienie, uczucia, ekspresyjność, reakcyjność, dialogiczny.

1. Wykład plenarny wygłoszony na 19. Światowym Kongresie Terapii Rodzin: *Terapia Rodzin: Pokój, Sprawiedliwość i Uzdrawianie*, Amsterdam, 30 marzec-2 kwiecień, 2011. W pewnym zakresie zachowałem nieco osobisty ton wykładu, gdyż, jak się wkrótce okaże, *ton* wypowiedzi niesie ‘wewnętrzne uczucie’, które kształtuje jego wyraz.

Rodzina, Jednostka i Anoreksja Psychiczna w Okresie Dojrzewania: Doświadczenie „Zawieszenia w Czasie”

Luigi Onnis

Profesor psychiatrii

Uniwersytet Psychologii Klinicznej „La Sapienza” – Rzym

Kierownik I.E.F.Co.S: Europejski Instytut Szkolenia i Doradztwa Systemowego

Niniejsza praca opisuje podejście kliniczne dotyczące problemu anoreksji i bulimii w okresie dojrzewania. Podejście to, na poziomie teoretycznym, zostało zainspirowane modelem systemowym, a na poziomie praktycznym i terapeutycznym, znaczeniem pracy z rodzinami, której użyteczność w leczeniu zaburzeń odżywiania występujących w okresie dojrzewania została już dawno udowodniona. Efektywność terapii prowadzonej *razem z rodziną* została udokumentowana nie tylko przez badaczy-klasyków, takich jak Minuchin, ale również przez badania prowadzone w ostatnim czasie, które podkreślały pozytywny wpływ złożonej terapii rodzinnej. Rodzina jest uznawana za system gdzie badaniu należy poddać wiele poziomów: poziom interakcji wspólnych wartości oraz „mitów rodzinnych”; „tu i teraz” jak również opowieści w perspektywie wielopokoleniowej.

Słowa kluczowe: anoreksja, bulimia, terapia systemowa, międzypokoleniowy, mity rodzinne, zaburzenia odżywiania.